

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи
«28» 07 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
~~ІСТОРІЯ~~ СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ:
ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
для студентів

спеціальності 035 Філологія

освітнього рівня першого (бакалаврського)

освітньої програми Мова та література (іспанська)
Мова та література (французька)
Мова та література (німецька)
Мова та література (італійська)
Мова та література (китайська)
Мова та література (японська)

спеціалізації 035.04 Германські мови і літератури (переклад включно)
спеціалізації 035.05 Романські мови і літератури (переклад включно)
спеціалізації 035.06 Східні мови і літератури (переклад включно)

Київ-2019

Розробники:

Гальчук Оксана Василівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри світової літератури

Викладач:

Гальчук Оксана Василівна, доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри світової літератур

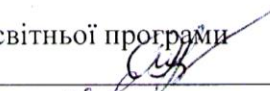
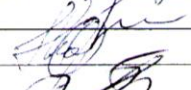
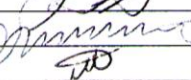
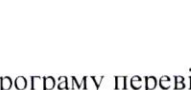
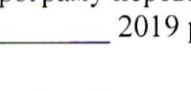
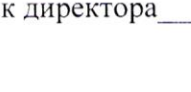
Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри світової літератури
Протокол № 1 від « 09 » січня 2019 р.

Завідувач кафедри проф. Ковбасенко Ю.І.

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми:

Мова і література (німецька)
Мова і література (іспанська)
Мова і література (італійська)
Мова і література (французька)
Мова і літератури (китайська)
Мова і література (японська)
_____ 2019 р.

Гарант освітньої програми

<u></u>	(Шапочкіна О.В.)
<u></u>	(Вдовиченко В.А.)
<u></u>	(Підпригора Ю.Г.)
<u></u>	(Мікіна О.Г.)
<u></u>	(Семеніст І.В.)
<u></u>	(Щербаков Я. І.)

Робочу програму перевірено
_____ 2019 р.

Заступник директора (Заяць Л.І.)

Пролонговано:

на 20 /20__ н.р. _____ (____), « » 20__ р., протокол № _____
на 20 /20__ н.р. _____ (____), « » 20__ р., протокол № _____
на 20 /20__ н.р. _____ (____), « » 20__ р., протокол № _____

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Історія світової літератури		
Вид дисципліни	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	16 кр. / 480 год.	
Курс	I – IV	
Семестр	I – VII	
Кількість змістових модулів з розподілом		
Обсяг кредитів	16	
Обсяг годин, у тому числі:	480	
Аудиторні	196	
Модульний контроль	16	
Семестровий контроль	60	
Самостійна робота	196	
Форма семестрового контролю	іспит, залік	
Змістовий модуль		
Історія зарубіжної літератури		
Курс	III	
Семестр	VI	
Кількість змістових модулів з розподілом	2	
Обсяг кредитів	2	
Обсяг годин, у тому числі:	60	
Аудиторні	28	
Модульний контроль	4	
Семестровий контроль		
Самостійна робота	28	
Форма семестрового контролю		

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою курсу є розкриття закономірностей світового літературного процесу кінця XIX – першої половини XX століття, з'ясування своєрідності розвитку літературного процесу різних національних літератур, поглиблення знань з теорії літератури та вміння аналізувати та інтерпретувати художні твори в контексті сучасних літературознавчих наукових тенденцій.

Завдання курсу: формування уявлення про соціокультурні, історичні, мистецькі чинники розвитку країн, література яких вивчається у зазначений період; аналіз та інтерпретація художніх творів зазначеного періоду; дослідження стилістичних особливостей поезики митця, встановлення елементів традицій і новаторства в стилі художнього твору та ідіостилі письменника через з'ясування стильових явищ, стильових тенденцій та стильових домінант; сприйняття художнього твору як складної системи в контексті різноманітних видів дослідження художнього твору загалом.

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури (кінця XIX – першої половини XX століття)» важливо досягти усвідомлення концепції про розуміння творів мистецтва як складної багатошарової структури; врахування положення сучасного літературознавства про неподільність змісту та форми художнього твору, що дає змогу сприймати текст у його художній цілісності; необхідність врахування історичного контексту; взаємозалежність історії суспільства, історії культури та історії літератури; психолого-педагогічні дослідження про особливості навчальної й пізнавальної діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні **знати**: провідні тенденції світового літературного процесу зазначеного періоду; місце і значення вивчених творів у творчості письменника та літературному процесі цього періоду; особливості стилю художнього твору та ідіостилу письменника.

Уміти досліджувати поезику оригінального і перекладного тексту, з'ясовувати властивості художньої мови твору, засоби художньої виразності, жанрові різновиди, особливості його образної системи тощо; виокремлювати факти стильових явищ, стильових тенденцій і стильових домінант, на підставі яких визначається стиль художнього твору та індивідуальний стиль письменника; самостійно визначати змістові домінанти тексту, відтворюючи авторську концепцію і здійснювати власну інтерпретацію.

Основні компетентності: *знати* основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору; *розуміти* основні проблеми теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблеми поезики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні.

Програмні компетентності:

Світоглядна: здатність до критичного мислення й ціннісно світоглядної реалізації особистості.

Громадянська: цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Комунікативна: увага до відмінностей та впливу культури (здатність до культурної чутливості та здатності ідентифікувати і вживати різні способи спілкування з представниками інших культур).

Літературознавча: основні тенденції розвитку і своєрідність мовно-літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору; література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні.

Країнознавча: знання студентів про культуру країни, мова якої вивчається; володіння студентами особливостями мовленнєвої та немовленнєвої поведінки носіїв мови в певних ситуаціях спілкування.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДЛЯ ДЕННОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульний контроль	
Змістовий модуль 1. Основні тенденції розвитку поезії та драми раннього і зрілого модернізму							
Тема 1. Вступ до історії зарубіжної літератури доби раннього і зрілого модернізму. Поезія символізму.	2	2					
Тема 2. Неоромантична поезія Р.Кіплінга	4						4
Тема 3. Поезія зрілого модернізму.	2	2					
Тема 4. «Нова драма»: теорія і практика.	2	2					
Семінар 1. Творчі знахідки «нової» драми: Г.Ібсен, М. Метерлінк	2		2				
Тема 5. Драматургія першої половини ХХ ст. (Б. Брехт, Ф. Гарсія Лорка, театр екзистенціалізму)	2	2					
Тема 6. Особливості драматургії Л. Піранделло. Французька драма	4						4
Семінар 2. «Епічний театр» Б. Брехта.	2		2				
Модульний контроль	2					2	
Разом:	22	8	4			2	8
Змістовий модуль 2. Явища зарубіжної прози раннього і зрілого модернізму							
Тема 7. Проза раннього модернізму. Імпресіонізм.	2	2					
Семінар 3. Кнут Гамсун «Пан».	2		2				
Тема 8. Проза англійського і американського неоромантизму. Естетизм О.Вайлда	4						4
Тема 9. Доля реалізму в добу порубіжжя. Е.Золя, Т.Гарді, О.Генрі.	4						4
Семінар 4. Дж. Лондон «Морський вовк»	2		2				
Тема 10. Реалізм в літературі другої половини ХХ ст. «Втрачене покоління».	4						4
Семінар 5. Е.М.Ремарк «Три товариші».	2		2				
Тема 11. Інтелектуалізм літератури зрілого модернізму. Література потоку	2	2					

свідомості. Інтелектуальний роман.							
Семінар 6. М.Булгаков «Майстер і Маргарита»	2		2				
Тема 12. Реалізм в літературі першої половини ХХ ст. Американська проза. Роман-епопея в літературі зрілого модернізму.	4						4
Тема 13. Література експресіонізму. Екзистенціалістська проза.	2	2					
Семінар 7. А.Камю «Чума»	2		2				
Тема 14. Сміхова культура першої половини ХХ ст. Метажанр антиутопії.	4						4
Модульний контроль	2					2	
Разом:	38	6	10			2	20
Підготовка та проходження контрольних заходів							
Усього:	60	14	14			4	28

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПОЕЗІЇ ТА ДРАМИ РАНЬОГО І ЗРІЛОГО МОДЕРНІЗМУ

Тема 1.

ВСТУП ДО ІСТОРІЇ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ДОБИ РАНЬОГО І ЗРІЛОГО МОДЕРНІЗМУ. ПОЕЗІЯ СИМВОЛІЗМУ (2 ГОД.).

Кінець XIX – початок XX століття як час глобального перевороту в мистецтві й літературі. Умови формування літератури порубіжжя. Діалектика взаємодії декадансу і модернізму. “Декаданс”, “модернізм” і “порубіжжя”: кореляція термінів. Загальні риси європейського модернізму. Філософські теорії і практика модернізму. “Філософія життя” *Ф. Ніцше* та її переломлення в естетиці кінця XIX – початку XX століття. Інтуїтивізм *А. Бергсона* і модерністська поезія. Психологізм *З. Фрейда* і його вплив на європейську культуру переходної доби. Особливості раннього і зрілого модернізму. Символізм, імпресіонізм, неоромантизм як основні течії раннього модернізму, їхня характеристика і представники. Жанрове розмаїття літератури порубіжжя.

Зарубіжна література першої половини XX століття як культурно-історичний феномен, її періодизація і зміст, умовність хронологічних меж. Поняття *новітньої* літератури. Основні віхи історичного процесу першої половини XX століття. Політичні, економічні, духовні наслідки першої світової війни. Крах імперій в Росії, Німеччині, Австро-Угорщині. Економічна криза в Європі й Америці в кінці 1920-х рр. Визрівання фашизму в Західній Європі. Становлення тоталітарних систем в європейських країнах. Антифашистський рух. Друга світова війна.

Особливості розвитку літератури в першій половині XX століття. *Спадкоємність літератури XX століття з духовним життям Європи рубежу XIX і XX ст.* Зрілий модернізм, його “авангардистські” прояви, їх взаємопроникнення в літературі й мистецтві. *Кубізм* в літературі й живопису. *Футуризм* і його еволюція. Доля *сюрреалізму*. Роль *експресіонізму* в літературному розвитку XX століття. Зміна балансу об’єктивного й суб’єктивного начал художньої творчості. Послаблення й вичерпність традицій *реалізму*. Саморефлексія автора й “інтелектуалізація” літератури. Антивоєнна тема й антивоєнний роман в Європі й Америці. Проблема “*втраченого покоління*”. Відродження інтересу літератури до соціальних проблем, до історії й політики в міжвоєнний час. Антифашистська література. Початок *руйнації європоцентризму* в світовій літературі. Значення літератури Латинської Америки в розвитку нових форм мистецтва. *Література і науково-технічний прогрес*. Антиутопія як особливий жанр наукової фантастики, ознаки цього жанру і типологія: антикомуністичні (Дж. Оруелл, Е. Берджес); антитехнократичні (О. Хакслі, Р. Нокс).

Поезія порубіжжя. Поетика *символізму* як культурологічний зсув до посткласичних поетик. Ретроспекція компонента символізму в романтизмі. Розрив між свідомістю і буттям, ідеєю та її втіленням. Символ як знаряддя (само)пізнання. Нові сенси символу: символ і підсвідомість (Зигмунд Фройд, Карл Густав Юнг), символ і проблема культури (Ернст Кассілер), символ і проблема мови (Людвіг Вітгенштайн), символ і екзистенція (Мартін Гайдеггер). Сугестивність, музикальність, ліричність символу. “Присмерк Європи”. Песимізм декадансу на тлі глобальної кризи європейських цінностей. Зіткнення культури і цивілізації. Суперечки про можливість поступу. Естетизм та елітарність мистецтва декадентів. Гамлетівський мотив як структуротвірний міф модернізму. Декаданс у сучасних йому інтерпретаціях (Фрідріх Ніцше, Освальд Шпенглер, Хосе Ортега-і-Гасет).

Розвиток символізму як реакції на крайнощі натуралізму. Символізм у творчості **Стефана Малларме**. Життя і творчість **Поля Верлена**. Розвиток імпресіоністського і символістського первнів у його поезії. Трагедія життя і творчості **Артюра Рембо**. Романтичні традиції в його поезії. Тема виклику, епатажу в поезії Рембо. Експерименти зі словом, звуком і кольором у “Голосівках”. Амбівалетний характер свободи в “П’яному кораблі”.

Література:

- Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. Х., 2000.
Зверев А. XX век как литературная эпоха // Вопросы литературы. 1992. №2.
Зверев А. Модернизм в литературе США. Москва, 1979.
Зверев А. Когда пробьет последний час природы: Антиутопия XX века // Вопросы литературы. 1989. №1.
Наливайко Д. Про співвідношення “декадансу”, “модернізму”, “авангардизму” // Слово і час. 1997. №11 – 12.
Божович В.И. Традиции и взаимодействие искусств. Франция: Конец XIX – начало XX века. – М., 1987.
Обломиевский Д. Французский символизм. – М., 1978.

Тема 2.

ПОЕЗІЯ ЗРІЛОГО МОДЕРНІЗМУ (2 ГОД.)

Поетична свідомість зрілого модернізму. Сюрреалізм в європейській поезії. **Сюрреалізм Г.Аполлінера** — теорія і практика оновлення свідомості. Аполлінер і християнство. Позитивна оцінка науково-технічного прогресу. Поет і війна. Ліризм першої збірки “Рейнські вірші”. Період кубізму в творчості поета. Аполлінер і Пікассо. Історія створення збірки “Алкоголі”. Принцип просторової одночасності, зміщення реальних деталей. Тема сучасності у віршах останніх збірок. Збірка “Каліграми” як ліричний літопис епохи, розробка воєнної теми. Ідея прогресу, зміни умов існування людини. Новаторство Аполлінера, особливості його поетичного стилю.

Космос поезії Р.М.Рільке. Місце творчості Райнера Марії Рільке в німецькомовній і світовій літературі, проблема творчого методу поета. Самотність і відчуження як наскрізний мотив лірики Рільке. Українська і російська теми в його творчості. Провідні мотиви “Часослова”(“Книги годин”): Бог і людина в ньому, тема бідності й смерті. Парадигма буття-творчості в книзі “Нові вірші”. Мотив краси світу, що зникає. Жанр “вірша-предмета” у творчості Рільке. “Дуїнезські елегії” як його поетичний заповіт автора: філософське осмислення місця людини в світі, проблеми буття і культури, ідея сприйняття життя. Деконструкція міфічних мотивів у поезії Рільке. Бог і Людина в “Сонетах до Орфея”, проблеми мистецтва у збірці. особливості поетики.

Пошуки нової поетичної мови в англomовній літературі (*імажизм*). Наростання кризи гуманізму і її відображення в творчості **Т.С.Еліота**. Настрої песимізму, відчаю, нудьги у творчості поета 1920-х років, тема “смерті за життя” і картина “цивілізації, що гине”, у “Безплідній землі”, “Геронтіоні”, “Порожніх людях”. Поема “Безплідна земля”: структура, зв’язок з міфологією. Тема сучасної людини в “Порожніх людях”. Звернення до Бога як до засобу стримування людських пристрастей. Шлях Еліота від модерністської розірваності світу до Бога, релігійно-філософське осмислення теми життя і смерті у поемах “Попеляста середа” і “Чотири квартети”. Багатовимірність “Чотирьох квартетів”, підсумок філософських шукань поета у творі. Еліот про час і рух. Доля культури в сучасному світі як провідна тема творчості. Ускладнення поетичної форми. Основні положення теоретичних праць Еліота. Його розуміння традиції, теорія “деперсоналізованої поезії”, типологія критики.

Творчість Ф.Гарсія Лорки і поетична свідомість першої половини XX ст. Гарсія Лорка на тлі іспанської і європейської поетичних традицій першої половини XX ст.

Зв'язок поезії Лорки з символізмом і сюрреалізмом. Нарис життя і творчості поета. Стаття Лорки "Дуенде. Тема і варіації". Дух "дуенде" як втілення смерті і туги. "Дуенде" в житті й поезії Лорки. Андалузійська своєрідність його лірики. Світ як трагедія-містерія, кохання і смерть у "Циганському романсеро" Гарсія Лорки; його синкретизм, поєднання ліричного й епічного планів. Посилення драматизму в ліриці автора ("Поет у Нью-Йорку").

Література:

- Березина А. Поезія и проза молодого Рильке. Ленинград, 1985.
- Андреанов А. Путь одинокого странника (Исследование жизни и творчества Рильке) // Филол. вестник Ростов. ун-та. Ростов н/Д, 1999. №2.
- Наливайко Д. Шляхами оновлення поезії // Гійом Аполлінер. Поезії. К., 1984. С. 5 – 37.
- Літературознавчий словник-довідник. – К., 1997. – С.469 – 471
- Павличко С. Поезія Томаса Стерна Еліота // Томас Стернз Еліот Вибране. – К., 1990. – С. 3 – 24.
- Орлова О. Поетичний світ Еліота // Вікно в світ. – 1999. – №6.
- Матвієнко С. "Маленька людина" – "людина порожня"? (До прочитання поеми "Порожні люди" Томаса Стерна Еліота) // Всесвітня література. – 2000. – №1.
- Гальчук О. Зеро і Еліот: точки перетину // Слово і час. – 2016. -- №9.
- Затонский Д. Австрийская литература в XX столетии. – М., 1985.
- Осиповат Л. Гарсія Лорка. – М., 1965.
- Малиновская Н. Самая печальная радость // Федерико Гарсія Лорка Избранное. – М., 1986. – С. 5 – 20.
- Онищак Н. Лорка стає ближчим // Всесвітня література в навчальних закладах. – 1997. – №9.
- Чубукіна Л. Глибокий спів іспанської поезії // Всесвітня література в навчальних закладах. – 1997. – №2.

ТЕМА 3.

«НОВА ДРАМА» (2 ГОД.).

Характерологія "нової драми": нова проблематика, новий герой. Пошуки нової сценічної мови. Інваріанти "нової драми" (драма-дискусія, символістська драма, психологічний театр тощо).

Драматургія **Генріка Ібсена**. Романтичний первінь історико-романтичних драм першого періоду. Поєднання фольклорно-казкової і романтичної поетик у "Пер Гюнті", символіка твору, особливість трансформації фаустіанського мотиву. Історіософська концепція Г. Ібсена ("Кесар і галилеянин"). Від п'єси до читання до театру ідей. Розвиток тем соціальної корупції, кризи шлюбу й емансипації ("Тедда Габлер", "Ляльковий дім"). "Сімейний цикл" п'єс Г.Ібсена, їх проблематика. Основні риси драматургічного стилю письменника. Значення його творчості для формування "нової драми".

Творчість **Герхарда Гауптмана**. Жанрове розмаїття його драматургії: соціально-політична, сімейно-психологічна, історична, міфологічно-легендарна драма, стилізована притча, "синтетична" драма. Специфіка драматургічного методу Г.Гауптмана. Обґрунтування Г.Гауптманом неоромантичних принципів в естетичних працях. Центральний конфлікт його драм. Особливості поетики творів Г.Гауптмана: поєднання реалістичного і символічного зображення тощо.

Творчість **Моріса Метерлінка** в контексті "нової драми". Від драми "мовчання" до символістської драми. М. Метерлінк як реформатор європейської театральної традиції і зачинатель символістської драми. Полеміка з Шекспірівським театром і з театром натуралізму. Синтез драми і поеми. Розмежування "внутрішньої" та "зовнішньої" дій, містерія, спецефекти. Ідея двох діалогів. Обробка Ібсенових мотивів "рятівної брехні" та "незручної правди". "Синій птах" як один із варіантів "нової драми". Проблема жанру

“Синього птаха”. Сюжет і композиція п’єси. Символіка образів п’єси і їх роль у розкритті авторського задуму.

Життєвий сценарій **Бернарда Шоу**. Фабіанське товариство і його вплив на формування соціальних поглядів Б. Шоу. Естетичні і філософські переконання драматурга. “Нова драма” Г.Ібсена і формування драматургічного методу Б.Шоу (праця “Квінтесенція ібсенізму”).

Особливості різних періодів творчості Б. Шоу. Ідейно-тематичні цикли п’єс, їх проблематика і поетика. Соціальна гострота “Неприємних п’єс”. Критика буржуазної моралі й буржуазних ідеалів у циклі “Приємні п’єси”. Звернення до історичного минулого в циклі “П’єси для пуритан”. Філософія “життєвої сили” і її інтерпретація в комедії “Людина і надлюдина”. Переосмислення античного міфу в “філологічній” комедії “Пігмаліон”. Тема долі інтелігенції в “Домі, де розбиваються серця”. Вплив “психологічного театру” А. Чехова. Особливості творчого методу Шоу-драматурга.

Драматургія **Оскара Вайльда**. Тема Краси і Смерті в драмі “Саломея”. Інтерпретація О.Вайлдом традицій комедії доби Реставрації у творах “Ідеальний чоловік”, “Як важливо бути серйозним”, “Віяло леді Віндермір”. Роль парадоксу в поетиці О. Вайльда.

Психологічний театр **Антоні Чехова**. Зовнішній і внутрішній конфлікти “Вишневого саду”. Символіка в творі. Специфіка розкриття мотиву самотності як лейтмотиву п’єси. Конфлікт мрії і дійсності в п’єсі “Чайка”. Етична проблематика твору. Тема митця і творчості в п’єсі. Промовистість прізвищ персонажів. Традиції чеховського психологічного театру в драматургії ХХ ст.

Література:

Зингерман Б.И. Очерки истории драмы XX века. – М., 1979.

Адмони В.Г. Генрик Ибсен: Очерки творчества. – Л., 1989.

Мандель Е.М. Гауптман: Драматургическое творчество конца XIX – начала XX века. – Саратов, 1972.

Шкунаева И.А. Бельгийская драма от Метерлинка до наших дней: Очерки. – М., 1973.

Ніколенко О.Д. “Нова драма” і символічний характер образів п’єси М.Метерлінка “Синій птах” // Всесвітня література і культура в навчальних закладах України. – №.3 – 2001. – С. 54 – 56.

Образцова А.Г. Бернард Шоу и европейская театральная культура на рубеже XIX – XX веков. – М., 1974.

Хьюз Э. Бернард Шоу. – М., 1968.

Гражданская З.Т. От Шекспира до Шоу. – М., 1982.

Тема 4.

ДРАМАТУРГІЯ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ (2 ГОД.)

Місце Б.Брехта у світовому театрі першої половини ХХ ст. Теорія епічного театру Б.Брехта в теоретичних працях “Купівля міді”, “Малий органон” (звернення до розуму, ефект “відчуження”, “сцени показу”, опрацювання відомого сюжету як один із прийомів створення ефекту “відчуження” і зняття інтересу до розв’язки; зонги та їхня композиційна функція в п’єсах; параболічність творів) і її втілення в п’єсах “Трьохгрошова опера”, “Матінка Кураж і її діти” та ін. Антивоєнний зміст п’єси “Матінка Кураж...”, її зв’язок з творчістю Гріммельсгаузена. П’єса Брехта “Добра людина із Сезуана”: проблематика, особливості поетики. Тема добра і зла в людині. Особливості брехтівського історизму в п’єсі “Життя Галілея”, проблема відповідальності вченого і життя духу перед людством.

Драматургія Ф. Гарсія Лорки. Значення п’єс кінця 20-30-х років у творчості драматурга. Цикл “народних (андалузійських) драм (“Криваве весілля”, “Йерма”, “Дім Бернарди Альби” та ін.). Дух “дуенде” в трагедії Ф.Гарсія Лорки “Криваве весілля”: повернення до ідеї фатуму. Висунення на перший план родового принципу замість індивідуального. Синкретизм трагедії: переплетення музики, драми, поезії. Міфологічне

світосприйняття Гарсія Лорки і його відображення в п'єсі. Особливості драматургічного методу іспанського драматурга і його місце у світовому театрі.

Драматургія екзистенціалізму. *А. Камю* і театр. Драматургічна творчість письменника. Шлях *Сартра*-драматурга. Міф у структурі драми "Мухи" Ж.-П. Сартра, його роль і нове прочитання.

Література:

- Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. – М., 1979.
Шумахер Э. Жизнь Брехта. – М., 1988.
Волощук Е. Драматургия Бертольда Брехта // Зарубіжна література в навчальних закладах.—2001. – №9. – С. 41 – 47.
Фрадкин И. Брехт. Путь и метод. – М., 1965.
Осиповат Л. Гарсія Лорка. – М., 1965.
Малиновская Н. Самая печальная радость // Федерико Гарсія Лорка Избранное. – М., 1986. – С. 5 – 20.

МОДУЛЬ 2.

ЯВИЩА ЗАРУБІЖНОЇ ПРОЗИ РАНЬОГО І ЗРІЛОГО МОДЕРНІЗМУ

Тема 5.

ПРОЗА РАНЬОГО МОДЕРНІЗМУ. ІМПРЕСІОНІЗМ (2 ГОД.).

Імпресіонізм, його характерологія, стильові особливості. Зв'язок із символізмом і неоромантизмом. Імпресіонізм і література "потoku свідомості".

Елементи імпресіонізму в творчості Гі де Мопассана, Е. Золя та ін.

Творчість *Кнута Гамсуна* в контексті розвитку європейської прози. Романи "Пан", "Голод" і "Вікторія" як етап становлення імпресіоністської прози письменника. Тема особистості та почуттів у цих творах. Тема кохання в творчості Кнута Гамсуна. Новаторство письменника в романі "Пан". Техніка психологічного імпресіонізму в романі "Голод". Автобіографічні мотиви твору.

Елементи імпресіонізму в творчості *Марселя Пруста*. Теми кохання, пізнання, творчості в романі "У пошуках утраченого часу". "У пошуках утраченого часу" як нова жанрова форма, мова, концепція твору. Концепція часу Анрі Бергсона і Марселя Пруста.

Література:

- Андреев Л. Импрессионизм. – М., 1988.
Калитин П.В. и др. Творчество и судьба Кнута Гамсуна. – М., 2001.
Кузнецов Ю. Импресіонізм в українській та світовій прозі початку XX ст.: Зміна художнього дискурсу // Українська мова й література. – 2000. – №3.
Пригодій С.І. Імпресіонізм в американській літературі. – К., 1999.
Корецкая И. Импрессионизм в поэзии и эстетике символизма // Литературно-эстетические концепции в России кон. XIX – нач. XX вв. – М., 1975.
Андреев Л. Марсель Пруст. – Л., 1968.
Горяча Н. "У пошуках утраченого часу" М.Пруста як роман про мистецтво і митця: Епістемологія та поетика: Дис... канд. філол. наук. – К., 2003.

Тема 6.

ІНТЕЛЕКТУАЛІЗМ ЛІТЕРАТУРИ ЗРІЛОГО МОДЕРНІЗМУ. ЛІТЕРАТУРА ПОТОКУ СВІДОМОСТІ. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ РОМАН (2 ГОД.).

Поняття «література потоку свідомості». Творчість Дж. Джойса – "батька модерністського роману". Історія життя і творчості Д. Джойса. Особливості його світогляду. Есе "Джакомо", його автобіографічний і культурологічний зміст. Поєднання психологізму й техніки "потoku свідомості" як ознаки експериментально-новаторського

характеру творчості Д.Джойса. Історія написання роману “Улісс”. Модель світу і людини крізь призму міфології. Втілення у творі нових принципів і прийомів художньої виразності (“потік свідомості” та підсвідомості, “рухома” точка зору, паралельний і перехресний рух декількох рядів думок, фрагментарність, монтаж, словотворчість, психологізм). Міф у структурі роману. Аналіз свідомості “середньої людини” в романі Джойса.

Інтелектуальна література й інтелектуальна проза. Ознаки інтелектуального роману (зосередженість на житті ідей; використання матеріалу зі всіх сфер людської культури; цитування – побудова твору з цитат різних типів, взятих із творів інших авторів (поняття “пастиш”); самокоментування (форма “роману в романі”). Представники інтелектуальної прози в ХХ ст. (Г.Гессе, Т.Манн, Х.Кортасар, Дж.Джойс, С.Беллоу та ін.). Поняття “інтертекстуальності” у літературі цієї течії. Проблематика й особливості поетики роману “Чарівна гора” **Т. Манна**. Проблема духу і життя, проблема простору і часу в романі. Т.Манн “Йосиф і його брати”, пересічення різних часових пластів. Традиції романтизму й німецької класики в **Г.Гессе**. Особистість і світ, “шлях всередину” як шлях удосконалення особистості. Роль східної філософії і культури в світогляді письменника (“Сіддхартха”). Філософський роман “Степовий вовк”. Проблема духу і життя, художника і бюргера в романі. Роман Гессе “Гра в бісер” як зразок інтелектуального роману. Критика європейської історії та культури в романі. “Фельетоністська епоха” і “кастальська утопія”. Кнехт й ідея служіння. Біполярність художнього світу Гессе. Іронічна інтонація. Філософсько-психологічна проза **М.Булгакова**. Концепція трьох світів у романі “Майстер і Маргарита”. Моральна і філософська проблематика роману. Утвердження духовної сили мистецтва. Специфіка композиції: принцип контрапункту; поліфонічність; художнє втілення ідеї розриву між земним, біблійним і космічним світами; поєднання епічної оповіді та ліричних відступів.

Література:

- Гарин І. Век Джойса. Москва, 2002.
Гончаренко Э. Творчество Джойса и модернизм. 1900 – 1930 гг. Днепропетровск, 2000.
Эко У. Поэтика Джойса. – Спб., 2003.
Адмони В., Сильман Т. Т.Манн. Ленинград, 1960.
Диалло А. Структура художественного конфликта в романе М.Булгакова «Мастер и Маргарита» // Автореф. дис. канд. филол. наук. Москва, 2013.
Затонський Д. Герман Гессе – автор “Три в бісер” // Гессе Г. Гра в бісер. – К., 1983.
Зеркалов А. Евангелие от Булгакова (опыт исследования ершалаимских глав романа “Мастер и Маргарита”). Москва, 2003.
Соколов Б. Булгаковская энциклопедия. Москва, 1996.
Петелин В. Михаил Булгаков. Москва, 1989.
Федоров А. Т.Манн. Время шедевров. Москва, 1981.

Тема 7.

ЛІТЕРАТУРА ЕКСПРЕСІОНІЗМУ І ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ (2 ГОД.).

Експресіонізм. Його теорія і характерологія, стильові особливості. Творчість і філософія Ф. Кафки на тлі австрійської літератури ХХ століття. Проблема влади, основні ознаки існування людини в ХХ ст. і їх відображення у творчості й долі Кафки (“відчуження”, абсурд, ідея “метафізичної бюрократії”). Кафка і криза гуманізму. Страх перед життям, мотив безвихідної самотності і влади сил, що пригнічують людину в параболах і притчах, у романах “Америка“, “Процес” і “Замок”. Радикальне новаторство Кафки. Алегоричність його прози. Фантазмагоричне бачення катаклізмів буття і долі людини в ХХ столітті. Особливості героя Кафки.

Світовідчуття екзистенціалізму в літературі ХХ ст. Напруженість переживання кризи цивілізації в екзистенціалізмі: втрата суті буття, трагічність людської

долі, відчуження, “я” і суспільство. Попередники екзистенціалізму в філософії і літературі (Ф.М.Достоевський, Ф.Ніцше, Ф.Кафка). Представники екзистенціалізму в літературах різних країн. Екзистенціалізм і тоталітарна свідомість. Праця Ж.-П. *Сартра* “Екзистенціалізм – це гуманізм”. Оповідання Сартра “Стіна” і вираження в ньому світовідчуття екзистенціалізму. Роман “Нудота”, його місце в літературі екзистенціалізму. Проблема екзистенціалістської теорії спілкування. Поняття “заангажованої” літератури за Сартром (“Що таке література?”) і його значення для літератури ХХ ст.

Етапи творчості *А. Камю*: “пролог”, “абсурд”, “бунт”, “самотність”. Питання періодизації творчості за Камю (у міфологічних формах): міф про Сізіфа; міф про Прометея; міф про Немізиду. Есе “Міф про Сізіфа” і його роль у формуванні екзистенціальної літератури. Тяжіння Камю до циклічності. Цикл Камю – поєднання роману, п’єси й есе. Специфіка стилю Камю. Особлива роль на рації у творах письменника. “Нульовий ступінь письма” (Р.Барт) як знак актуальності й форма протесту. Камю і міф. “Сторонній” як “солярний роман” (Р. Барт). Тема відчуження в романі. Камю і французький рух Опору. Зміст і проблематика роману “Чума”.

Література:

Затонский Д. Австрийская литература XX века. Москва, 1988.

Экспрессионизм. – Москва, 1966.

Затонский Д. Кафка и проблемы модернизма. Москва, 1965.

Волощук Е. Франц Кафка – Томас Манн: два типа модернистского сознания // Русская словесность в школах Украины. 2006. №1. С. 53–63.

Великовский С. Грани “несчастливого сознания”. Театр, проза, философ. эссеистика, эстетика А.Камю. Москва, 1973.

Кузнецов В. Жан Поль Сартр и экзистенциализм. Москва, 1969.

Наливайко Д. Трагічний гуманізм Альбера Камю // Камю А. Вибрані твори. К., 1991. С. 5 – 29.

Штейнбук Ф. Человек как символ не только жизни, но и смерти. Об особенностях изучения романа А.Камю “Чума” // Всесвітня література. 1996. №4.

Токмань Г. Альбер Камю: діалог письменника і філософа з іншими та із самим собою // Зарубіжна література в навчальних закладах. 2001. № 5. С. 51 – 55.

Ключові поняття: *порубіжжя, декаданс, модернізм, інтуїтивізм, ніцшеанство, психоаналіз, символізм, імпресіонізм, неоромантизм, “нова драма”, “театр мовчання”, драма-дискусія, драма-парадокс; “інтелектуальний роман”, поліфонічність, принцип контрапункту, пастиш, роман-річка (потік), екзистенціалізм, циклічність, міфологізація, новітня література, література міжвоєнтя, авангардизм, сюрреалізм, футуризм, кубізм, експресіонізм, імажизм, деперсоналізована поезія, ефект відчуження, теорія “епічного” театру, притчовість*

СЕМІНАР 1.
ХУДОЖНІ ЗНАХІДКИ «НОВОЇ ДРАМИ».
Г.Ібсен “Ляльковий дім”.
М.Метерлінк “Синій птах”

План

- 1.1. “Ляльковий дім” як зразок “нової драми”. Роль інтелектуально-аналітичної композиції у твору.
- 1.2. Історія Нори Хельмер – соціально-психологічне узагальнення через аналіз приватного випадку. Співвідношення приватного і соціального в канві п'єси. Дім Хельмерів як “клітина” сучасного Ібсенові суспільства. Сім'я Хельмерів – “Ілюзія щастя чи щастя в ілюзії”?
- 1.3. (Само)пізнання героїв як основна тема “Лялькового дому”.
- 1.4. Проблематизація гендерних ролей.
- 1.5. Мотив брехні для порятунку. Боротьба Нори за власний простір.
- 1.6. Образи п'єси: а). образ Нори; б) Хельмер і Кrogstad – схожість і відмінність; в). образ лялькового дому, його навантаження і символіка.
- 2.1. “Синій птах” як один із варіантів “нової драми” кінця XIX – початку XX ст.
- 2.2. Проблема жанру “Синього птаху”.
- 2.3. Сюжет і композиція п'єси.
- 2.4. Символіка образів і їхня роль у розкритті авторського задуму: а) образи з реального світу; б) міфологічно-казкові образи.

Завдання:

- законспектувати працю Б.Шоу “Квінтесенція ібсенізму”: Приложение к “Квинтэссенции ибсенизма” // Шоу Б. О драме и театре. – М., 1963 та статтю М.Метерлінка “Трагізм повсякденного життя” (див. матеріал в ЕНК);
- виписати цитати до характеристики Нори.
- визначити символічний зміст головних персонажів п'єси;
- виконати тестові завдання в ЕНК.

Література:

- Гуменна О. Проблема вільного життєвого вибору людини: За творами О. Кобилянської “Людина” та Г. Ібсена “Ляльковий дім” // Зарубіжна література. – 2007. – Ч. 12. – С. 10–12.
- Мищук В. Дім, у якому в'януть почуття: До вивч. соціально-психолог. драми Г. Ібсена “Ляльковий дім” (“Нора”) // Відродження. – 1993. – №11. – С. 11–13.
- Соловцова І. Ібсен – реформатор європейської драми // Зарубіжна література. – 2002. – Ч. 17. – С. 19–21.
- Шахова К. Ляльки, що шукають себе: Ібсен “Ляльковий дім” // Зарубіжна література. – 2002. – Ч. 9. – С. 5–7.
- Ніколенко О.Д. “Нова драма” і символічний характер образів п'єси М.Метерлінка “Синій птах” // Всесвітня література і культура в навчальних закладах України. – 2001. – №.5. – С. 54 – 56.

СЕМІНАР 2.
Особливості драматургії Б. Брехта.
Теорія і практики “епічного” театру

План

1. Тема п'єси і її проблематика.
2. Картина світу у творі й світовідчуття Брехта.
3. Характеристика образів, особливості авторського творення.
4. Елементи брехтівської театральної мови в п'єсі.

Завдання:

- законспектувати розділ із монографії Фрадкіна І. Брехт. Путь и метод. – М., 1965 (див. ЕНК).

- визначити риси “епічного театру” в одній із драм (на вибір)
- **виконати тестові завдання в ЕНК.**

Література:

Шумахер Э. Жизнь Брехта. Москва: Радуга, 1988. – 352 с.

Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. – Москва, 1979.

Фрадкин И. Брехт. Путь и метод. – Москва, 1965.

СЕМІНАР 3. КНУТ ГАМСУН. «ПАН»

План

1. Проблематика роману в контексті філософських і естетичних пошуків Кнута Гамсуна й літератури норвезького модернізму.
2. Поетизація внутрішнього світу в романі й виразний особистісний первінь.
3. Образ головного героя роману:
  - 1) ніцшеанські мотиви в образі лейтенанта Глана;
  - 2) характер внутрішнього конфлікту героя;
  - 3) вибір лейтенанта Глана: “втеча” чи “усамітнення для пошуку себе”?
4. Елементи символізму, натуралізму й імпресіонізму в романі. Образи-символи твору і їхня роль у розкритті авторського задуму.

Завдання:

- скласти характеристику лейтенанта Глана.
- **виконати тестові завдання в ЕНК.**

Література:

Калитин П.В. и др. Творчество и судьба Кнута Гамсуна. – М., 2001.

Андреев Л. Импрессионизм. – М., 1988.

Рогозинський В. “Згідно з якими зірками жити”. Дещо про вивчення роману Кнута Гамсуна “Пан” // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. – № 3. – С. 18 – 20.

Конева Т. “Любовь делает человека человеком” // Всесвітня література та культура. – 2000. – № 1.

СЕМІНАР 4. ДЖЕК ЛОНДОН «МОРСЬКИЙ ВОВК»

1. Специфіка “фронтирного реалізму” Джека Лондона в романі “Морський вовк”.
2. Сюжет і композиція роману.
3. Проблематика твору.
4. Суперечливість і символіка образу Ларсена. Полеміка з ніцшеанською теорією “надлюдини”.

1. Неоромантичні тенденції роману.
2. Жанрова характеристика твору.

Завдання:

скласти цитатну характеристику Ларсена

виконати тестові завдання в ЕНК

Література:

Богословский В.Н. Джек Лондон. – М., 1964.

Быков В. По следам Джека Лондона. – М., 1996.

Корунець І. Джек Лондон. – К., 1976.

Стоун Ирвинг. Моряк в седле. – М., 1987.

СЕМІНАР 5.

“Три товариші” Е.-М.Ремарка як роман “втраченого покоління”

План

I. Проблематика роману Ремарка “Три товариші” в контексті літератури “втраченого покоління”:

- 1.1. тема життя після війни в романі;
- 1.2. зіткнення атмосфери Третього рейху, що формується, і світу справжніх людських цінностей у романі;
- 1.3. тема кохання і дружби в романі.

II. Поетика роману “Три товариші”

- 2.1. Структурна композиція та стильові особливості роману “Три товариші”
- 2.2. Представники “втраченого покоління” в романі “Три товариші”

Завдання:

Виписати

- цитати-характеристики головних героїв;
- кілька авторських афоризмів;
- виконати тестові завдання в ЕНК.

Література:

Затонський Д. Шлях через XX століття. – К., 1978.

Затонський Д. Перечитуючи Ремарка // Вікно в світ. – 1999. – №2.

Васильев В. “Необходимый оптимизм пессимиста” // Ремарк Э.-М. Избранное. – М., 1999.

СЕМІНАР 6.

“Майстер і Маргарита” М.Булгакова як авторський варіант інтелектуального роману

План

1. Моральна і філософська проблематика роману.
  - а) свобода і насильство;
  - б) художник і влада;
  - в) сенс буття людини;
  - г) духовна сутність світу;
  - г) призначення особистості та вибір її позиції;
  - д) кохання і його роль в житті людини.
2. Духовна деградація суспільства у культурно-історичному контексті:
  - а) Москва 1930-х років через призму християнських цінностей;
  - б) модель тоталітарної держави у романі.
3. Роман М.Булгакова як меніппея.
4. Система персонажів роману
5. Особливості композиції роману: принцип контрапункту; поліфонічність; художнє втілення ідеї розриву між земним, біблійним і космічним світами; поєднання епічної оповіді й ліричних відступів.
6. Художня структура роману: реальність і фантастика, комічне і трагічне, історія і сучасність.

Завдання:

- виконати тестові завдання в ЕНК.

Література:

Зеркалов А. Евангелие от Булгакова (опыт исследования ершалаимских глав романа “Мастер и Маргарита”). – М., 2003.

Николенко О. От утопии к антиутопии. О творчестве А.Платонова и М.Булгакова. – Полтава, 1994.

- Соколов Б. Булгаковская энциклопедия. – М., 1996.
Петелин В. Михаил Булгаков. – М., 1989.
Чудакова М.О. Парадоксы в романе М. Булгакова «Мастер и Маргарита»
Барков А.Н. Роман М.Булгакова «Мастер и Маргарита»: альтернативное прочтение.
– // <http://matveychev-oleg.livejournal.com/4030260.html>

СЕМІНАР 7.

Роман-притча А. Камю “Чума”

План

1. Екзистенційні поняття “абсурд”, “бунт” і “самотність” і проблематика роману.
2. “Що є життя” і “Гідність перед тиском чуми” як центральні питання твору.
3. Характеристика образів роману:
  - 1) герої роману як різні моделі поведінки у сучасному суспільстві;
  - 2) багатозначність образу чуми;
4. “Чума” як роман-притча. Єдність форми і змісту.

Завдання:

- скласти розгорнутий план роману;
- виписати цитати для характеристики кожного з головних героїв твору.
- **виконати тестові завдання в ЕНК.**

Література:

- Великовский С. Грани “несчастливого сознания”. Театр, проза, философ. эссеистика, эстетика А.Камю. – М., 1973.
- Штейнбук Ф. Человек как символ не только жизни, но и смерти. Об особенностях изучения романа А.Камю “Чума” // Всесвітня література. – 1996. – №4.
- Волошук Є. Духовні й художні здобутки екзистенціалізму // Зарубіжна література. – 2000. – № 20 (180). – С. 1 – 8.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1-2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	7	7
Відвідування семінарських занять	1	7	7
Відвідування практичних занять			
Робота на семінарському занятті	10	7	70
Робота на практичному занятті			
Лабораторна робота			
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35
Виконання модульної роботи	25	2	50
Виконання індивідуальної роботи (читацький щоденник)	30	1	30
Разом:			199
Максимальна кількість балів:			199
Розрахунок коефіцієнта:			1,99

6.2.ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА КРИТЕРІЇ ЇЇ ОЦІНЮВАННЯ

Згідно з навчальним планом, на самостійну роботу курсу «Історія зарубіжної літератури (перша половина XX ст.)» виділено 28 годин. За робочою програмою курсу це 7 тем, вивчення яких дає можливість збалансувати й розширити отриману під час лекцій інформацію і здобути на семінарських заняттях навички аналізу текстів зарубіжної літератури XX століття.

7 тем, винесених на самостійне опрацювання, охоплюють проблематику широкого діапазону і присвячені вивченню творів різни жанрів і різних історико-літературних систем.

План кожної з тем, винесених на самостійне опрацювання, – це ключові питання, на які, готуючи (за бажанням) конспекти, необхідно звернути увагу. У планах вказана і форма контролю за виконанням кожної теми. Це письмова робота у вигляді таблиці, або розгорнуті відповіді на контрольні питання, або виконання тестових завдань в ЕНК за вказаною адресою **<http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6703>**.

Максимальна кількість балів за кожне з виконаних завдань – 5 балів. Тестові завдання виконуються в ЕНК, інші види робіт подаються на перевірку у визначений термін під час індивідуальних консультацій.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1.

ПОЕЗІЯ Р.КІПЛІНГ ЯК АВТОРСЬКИЙ ВАРІАНТ НЕОРОМАНТИЗМУ

Неоромантизм “активної дії” в поезії Редьярда Кіплінга.

Тема солдатської долі в ”Казармених баладах”. Тематичний перегук “Чиновницьких пісень” і “Казармених балад”.

Тема Заходу і Сходу в поезії Р.Кіплінга, специфіка її розкриття.

Типові образи поезії Р.Кіплінга. Особливості стилю поета (розмовна інтонація, фольклорні пісенні мотиви, рефрени і повтори, багатство ритмів).

Література:

Урнов Д. Дальние странствия Маленького Пилигрима // Киплинг Р. От моря до моря. – М., 1983.

Долини А. Редьярд Киплинг, новеллист и поэт // Киплинг Р. Рассказы. Стихотворения. – Л., 1989.

Вишневская Н., Зыкова Е. Редьярд Киплинг: Восток, Запад и философия неоромантизма // Вишневская Н., Зыкова Е. Запад есть Запад. Восток есть Восток: Из истории англо-индийских литературных связей в Новое время. – М., 1996.

Тема 2.

НОВАТОРСТВО ДРАМАТУРГІВ ЗРІЛОГО МОДЕРНІЗМУ

Театр **Л.Піранделло**. Своєрідність веризму Піранделло. Трактат “Гуморизм” і утвердження нового художнього принципу драматурга. Концепція неперевної зміни дійсності і множинності особистості. Поняття “обличчя” і “маска” в естетиці Піранделло. Перші веристські п’єси (“Ліола”, “Ковпак з дзвіночками” та ін.). “Шість персонажів у пошуках автора” і утвердження гуморизму на італійській сцені. “Генріх IV”, “Кожний по-своєму” та ін. Філософські п’єси Піранделло. Ідейна і художня своєрідність театру драматурга.

Нова концепція “народного театру” **Р.Роллана** (“Народний театр”). Цикл п’єс “Театр революції” (роздуми про революції і їх наслідки, долю інтелігенції крізь призму подій Великої французької революції; поєднання політичного конфлікту і з проблемами філософсько-етичного характеру).

Драматургія **Ж.Ануя**. Пошуки людяності в світі зла у творчості драматурга. Античні джерела й проблематика творів збірки “Нові чорні п’єси” (“Антигона”, “Ромео та Жанетта”, “Медея”). Історія Жанни Д’Арк в п’єсі “Жайворонок”. Мольєрівська тема в творчості Ж.Ануя.

Література:

Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. – М., 1979.

Велехов Л. Живой // Театр. – 1988. – №6.

Журавська І. Ромен Роллан. Життя і творчість. – К., 1978.

Беслюбняк О. Гуманістичні інваріанти екзистенціалізму: Ж.-П.Сартр та Н.Аббаньяно [Текст] : дис... канд. філос. наук: 09.00.05 / Беслюбняк Ольга Олександрівна ; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2007. – 174 с.

Андреев, Л. Г. Жан-Поль Сартр. Свободное сознание и XX век [Текст] / Л. Г. Андреев. – М., 2004. – 415 с.

Заєць О. М. Екзистенціально-феноменологічна концепція свідомості Ж.-П. Сартра (історико-філософський аналіз) [Текст] : автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.05 / Заєць Ольга Миколаївна ; Дніпр. нац. ун-т ім. О. Гончара. – Д., 2010. – 17 с.

Мандрищук Л. А. Поняття гуманізму в екзистенційній філософській традиції ХХ ст.: Карл Ясперс, Мартін Гайдеггер, Жан-Поль Сартр [Текст] : дис. ... канд. філос. наук : 09.00.05 / Мандрищук Лариса Анатоліївна ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. – Л., 2012. – 192 с.

Великовский С. Путь Сартра-драматурга. – М., 2000.

Молодцова М. Луиджи Пиранделло. – Л., 1982.

Бушуева С. Полвека итальянского театра. 1880 – 1930. – Л., 1970.

Тема 3.

НЕОРОМАНТИЗМ В АНГЛІЙСЬКІЙ І АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ. ЕСТЕТИЗМ. ТВОРЧІСТЬ О.ВАЙЛЬДА

Неоромантизм і його характерологія. Історико-культурна зумовленість неоромантизму в англійській і американській літературах. Англійський неоромантизм і його різновиди. Пригодницько-психологічний напрям неоромантизму і творчість **Роберта Льюїса Стівенсона**. Продовження традицій В.Скотта в його пригодницькій та історичній прозі. Мотив двійництва у психологічній повісті “Дивна історія з доктором Джекілом і містером Хайдом”.

Особливості мариністики **Джозеф Конрада**. Переплетення авантюрного сюжету й етичної проблематики в його творчості (роман “Лорд Джим”). Розкриття антиколоніальної тема в повісті “Серце півми”.

Провідні теми і проблематика першого періоду творчості **Герберта Веллса**. Науково-фантастичні твори 1890-х рр.: тема незвичного наукового відкриття (“Машина часу”) і самотність вченого в буржуазному світі; жахливі наслідки, якими може загрожувати наука в руках індивідуалістів (“Острів доктора Моро”, “Людина-невидимка”); антивоєнна тема (“Війна світів”). Риси соціальної сатири або утопії в творах Г.Веллса. Полеміка з Р.Кіплінгом у романі “Острів доктора Моро”. Виступ проти “соціального дарвінізму” в повісті “Перші люди на Місяці”.

Творчість **Артура Конан Дойла** – одного із засновників детективного жанру (повісті про Шерлока Холмса). Розвиток Конан Дойлом традицій Г.Веллса в науково-фантастичних повістях “Загублений світ”, “Отруєний пояс”.

Американська ментальність на рубежі XIX – XX ст. Неоромантизм в літературі США, його естетика й різновиди: народний, “фронтирний”, “шляхетний” і утопічний.

“Народний неоромантизм” і творчість **Марка Твена**. Рання творчість письменника: його гумористичні оповідання і їх зв’язок з американським фольклором. Прийом “оповідання в оповіданні” і роль оповідача в творах Марка Твена. Сатиричне спрямування “Листів китайця” і роману “Позолочений вік”. Поєднання реалізму і романтизму в “Пригодах Тома Сойєра”. Заглиблення автора в дитячу психологію. Розвиток традиційного донкіхотівського мотиву. Образ річки і його роль у романі. Наростання критицизму у зрілий період творчості Марка Твена. “Пригоди Гека Фінна”: розширення хронотопу, загострення авторської уваги до проблем рабства, падіння людської моралі, жадібності й жорстокості. Історичні твори Марка Твена. Прийом “карнавалу” в романі “Принц і жebрак”. Реалізм, фантастика й сатира символічного роману “Янки з Коннектикуту при дворі короля Артура”. Памфлети останніх років, їх зміст і поетика.

“Фронтирний реалізм” **Джека Лондона**. Основні моменти його біографії. Проблематика “Північних оповідань”. Повісті про тварин: розвиток анімалістичної теми. Романтичне протистояння природи і цивілізації. Позитивний герой оповідань. Розвиток традицій морського пригодницького роману в “Морському вовкові”. Полеміка з філософією Ф.Ніцше. Символічність образів роману. Публіцистика Джека Лондона. Соціальна програма автора в романі “Залізна п’ята”. Тема митця в буржуазному суспільстві в романі “Мартін Іден”. Складність образу головного героя, його спільність і відмінність з Ларсеном (“Морський вовк”). Автобіографічні мотиви “Мартіна Ідена”.

Естетизм в англійській літературі. Його зв’язок із ренесансними ідеями (Ф.Сідні, В.Шекспір) та настановами прерафаелітів. Естетичні та етичні принципи світогляду **Оскара Вайльда** в його статтях “Занепад брехні”, “Критик як митець”. Нарис життя і творчості О.Вайльда. Тема конфлікту між мрією і реальністю, фантазією і фактом у

“Кентервільському приви́ді” та збірках казок “Щасливий принц” і “Гранатовий будиночок”. Етична проблематика казок; їхня неоромантична інтонація. Розвиток жанру літературної казки. Ідеї естетизму О.Вайльда в романі “Портрет Доріана Грея”. Розвиток теми двійництва, фаустіанські мотиви в романі. “Портрет Доріана Грея” як філософський роман.

Література:

- Урнов М.В. На рубеже веков: Очерки английской литературы. – М., 1970.
Кагарлицкий Ю. Герберт Уэллс: Очерки жизни и творчества. – М., 1963.
Олдингтон Р. Стивенсон: Портрет бунтаря. – М., 1973.
Дьяконова Н.Я. Стивенсон и английская литература XIX века. – Л., 1984.
Левидова И.О. О’Генри и его новелла. – М., 1973.
Ромм А.С. Марк Твен. – М., 1977.
Зверев А.А. Мир Марка Твена: Очерк жизни и творчества. – М., 1985.
Богословский В.Н. Джек Лондон. – М., 1964.
Быков В.М. По следам Джека Лондона. – М., 1983.
Фонер Ф. Джек Лондон – американский бунтар. – М., 1966.
Соколянский М.Г. Оскар Уайльд: Очерк творчества. – Одесса, 1990.
Акройд П. Последние завещание Оскара Уайльда. – М., 1993.
Парандовский Я. Король жизни // Парандовский Я. Алхимия слова. – М., 1990.
Мищук В. Своєрідність естетизму Оскара Уайльда і його роман “Портрет Доріана Грея” // Відродження. – 1994. – №8.

Тема 4.

ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕАЛІЗМУ В ЛІТЕРАТУРІ РАНЬОГО МОДЕРНІЗМУ

Еміль Золя і натуралізм. Періодизація творчості. Письменник-учений у студіях над фізіологією й соціальною історією своїх героїв. Натуралізм і остаточна ревізія художньої умовності. Залежність від соціології, теорії еволюції і винаходу фотографії. Тлумачення мистецтва як документу епохи. Ідея “шматка життя”. Соціальна епопея “Ругон-Маккари”: історія написання, коло основних проблем, особливості поетики. Е.Золя – творець жанру “експериментального роману”. Характерологія жанру. Особливості урбанізму Е.Золя, його спадкоємці (Р.Ролан, А.Франс, М.Пруст).

Провідні течії французького реалізму: соціально-психологічна, соціально-філософська, героїчна, пригодницька, “екзотична” та ін. Проза **Гі де Мопассана** як представника соціально-психологічної течії. Соціальна й особистісна проблематика романів “Життя” і “Милий друг”. “Новий вікторіанський” роман **Томаса Гарді**. Концепція “роману-трагедії” і її художнє втілення в романах циклу “Характери і середовище”. Роман “Тесс”: проблематика і поетика. Творчість **О.Генрі** як перехідне явище в американській літературі порубіжжя. Основна проблематика його творчості. Тема “маленької людини” і її художнє вирішення.

Література:

- Божович В.И. Традиции и взаимодействие искусств. Франция: Конец XIX – начало XX века. – М., 1987.
Владимирова А.И. Проблема художественного познания во французской литературе на рубеже двух веков: 1890 – 1914. – Л., 1976.
Пузиков А. Портреты французских писателей. Жизнь Золя. – М., 1976.
Мелик-Саркисова Н.В. Концепция человека и творческий метод Э. Золя. – Махачкала, 1975.

Тема 5.

ПРОБЛЕМАТИКА І ПОЕТИКА ЛІТЕРАТУРИ “ВТРАЧЕНОГО ПОКОЛІННЯ”

Людина й світ після першої світової війни та творчість письменників “втраченого покоління”. Світовідчуття “втраченого покоління” – один з виявів трагічності існування людини в ХХ ст.: розчарування в цивілізації, втрата ідеалів, відчуження від суспільства.

Документальна основа роману **А.Барбюса** “Вогонь”. Правдивість і точність у картинах війни. Драматизм солдатської долі. Барбюс і традиції Е.Золя. Створення колективного героя. Естетичне новаторство Барбюса. Мова роману.

Творчість представників “втраченого покоління”. Антивоєнні романи **Е.М.Ремарка** і проблема “втраченого покоління”. Тема життя на війні і існування після війни у романах Ремарка “На Західному фронті без змін”, “Повернення”. Зіткнення атмосфери Третього рейху, що формується, і світу справжніх людських цінностей в романі «Три товариші». Осмислення теми Другої світової війни і власної відповідальності за те, що відбувається у творах Ремарка “Час жити, час помирати”, “Тріумфальна арка” та ін.

Антивоєнна і антибуржуазна спрямованість романів **Р.Олдінгтона** “Смерть героя” і “Всі люди – вороги”. Художня своєрідність його творів.

Проблематика “втраченого покоління” в житті і творчості **Е.Хемінгуея** (збірка “В наш час”, “І сходить сонце”, “Прощай, зброє!”). Тема “поганих грошей”, що руйнують особистість, в оповіданнях “Недовге щастя Френсіса Макомбера” і “Сніги Каліманджаро”. Участь Хемінгуея у боротьбі іспанського народу проти фашизму. Роман “По кому подзвін”. Еволюція хемінгуеївського героя. Художня своєрідність прози Хемінгуея.

Ф.С.Фіцджеральд як представник літератури “втраченого” покоління. Фіцджеральд і цінності “віку джазу”. Привабливість “американської мрії” та неминучості її краху в романі “Великий Гетсбі”. Протиставлення матеріального багатства і духовного спустошення тих, хто ними володіє. Двоїсте ставлення автора до героя. Трагічність “американської мрії”. Своєрідність художнього методу письменника.

Література:

- Затонский Д. Искусство романа и XX век. М., 1973.
Пащенко В. Анрі Барбюс. К., 1980.
Затонський Д. Перечитуючи Ремарка // Вікно у світ. 1999. №2.
Николаева Т. Творчество Ремарка-антифашиста. Саратов, 1983.
Урнов М. Ричард Олдингтон. – М., 1968.
Жантеева Д. Ричард Олдингтон // Жантеева Д.Г. Английский роман XX века. М., 1965.
Денисова Т. Роман і романісти США ХХ століття. К., 1990.
Старцев А. От Уитмена до Хемингуея. М., 1972.
Кашкин И. Эрнест Хемингуэй. М., 1966.
Грибанов Б. Хемингуэй. М., 1970.
Денисова Т. Фіцджеральд і американський міф // Денисова Т. Роман і романісти США ХХ століття. К., 1990.
Лидский Ю. Скотт Фицджеральд: Творчество. К., 1982.
Горбунов А. Романы Фрэнсиса Скотта Фицджеральда. М., 1974.
Засурский Я. Теодор Драйзер: Жизнь и творчество. М., 1977.

Тема 6.

ТРАДИЦІЇ РЕАЛІЗМУ В ЛІТЕРАТУРІ ЗРІЛОГО МОДЕРНІЗМУ

Живучість традицій роману ХІХ ст. в романі ХХ ст.: поєднання традицій реалізму з досягненнями літератури ХХ ст. Новелістика **С.Цвейга**: проблематика і поетика. Традиційне і нове в творчості В.С.Моема. Романи Моема “Місяць і мідяки” і “Театр” як нові варіанти “втечі героя” від навколишньої дійсності. Питання стилю Моема.

Звернення до проблематики американського Півдня в романі **В. Фолкнера** “Галас і люті”. “Друге відкриття” Америки в літературі “червоних тридцятих”: творчість **Д.Стейнбека**. Неординарність сюжету і характерів героїв у повісті “Про мишей і людей”. Стейнбек як “поет знедолених”. Історія написання, проблематика й поетика роману “Грона гніву”. Новаторство теми й художньої форми твору. Філософські й ідейні пошуки **Т.Драйзера** 1910-1920-х років і їх відображення в публіцистиці тих років (“Бий, барабан!”, “Драйзер дивиться на Росіно”). Індивідуум і суспільство в романі “Американська трагедія”. Історія написання. Викриття “американської мрії”. Публіцистика 1930-1940-х років (“Трагічна Америка”, “Америку треба рятувати”).

Роман-епопея **М.Шолохова** “Тихий Дон”. Історія написання. Епічний простір роману. Переплетення історичної, соціальної, любовної тем. Внутрішні пошуки Григорія Мелехова, суперечливість його характеру. Дискусія щодо авторства роману.

Жанр роману-річки у французькій літературі. Біографічний жанр в творчості Р.Роллана (цикл “Героїчні життя”) як пошуки ідеалу моральної величини у творчій особистості. Традиції біографій Плутарха в формуванні Ролланом біографічного жанру ХХ ст.; синтез в ньому рис психологічного нарису, літературного і музично-історичного портрету, наукової біографії і т.д. “Музичний” роман-епопея **Р.Роллана** “Жан-Кристоф”. Проблема мистецтва і художника. Історія і сучасність в романі. Жан Кристоф як “сучасний Бетховен”. “Жан Кристоф” – зразок інтелектуального роману, у якому боротьба характерів розкривається як боротьба ідей. Відродження через смерть, поразка у перемозі й перемога у поразці як постійні мотиви й етичні постулати роману. Особливості побудови роману.

Руйнація європоцентризму в літературі ХХ століття як одна з тенденцій її розвитку. Творчість письменників Латинської Америки (**Жоржі Амаду**, **Хорхе Луїс Борхес**).

Література:

- Колдер Р. Сомерсет Моэм: жизнь и творчество. – М., 2001.
Влодавська І. Цей “загадковий” Сомерсет Моэм // Всесвіт. – 1974. – №2.
Батурич С. Джон Стейнбек и традиции американской литературы. – М., 1984.
Зверев А. Американский роман 20-30-х годов. – М., 1982.
Костюк Г. Словотворец із “Східної вежі” – Джон Стейнбек // Сучасність. – 1969. – №5.
Анастасьєв Н. Фолкнер: Очерк творчества. – М., 1976.
Денисова Т. Всесвіт по Фолкнеру // Роман і романісти США ХХ ст. – К., 1990.
Татарінова Л. Романи Фолкнера как система // Литература США XIX – XX вв. – Краснодар, 1985.
Денисова Т. Америка як вона є, або Людська комедія Теодора Драйзера // Денисова Т. Роман і романісти США ХХ століття. – К., 1990.
Батурич С. Драйзер. – М., 1975.
Гура В. Загадки и тайны “Тихого Дона”. – Самара, 1996.
Гура В. Как создавался “Тихий Дон”. – М., 1989.
Михайл Шолохов. Статті и исследования. – М., 1980.
Мезенцев М. Судьба романа: К дискуссии о проблеме авторства “Тихого Дона”. – Самара, 1997.
Журавська І. Ромен Роллан. Життя і творчість. – К., 1978.
Цвейг С. Ромен Роллан: Жизнь и творчество // Собр. соч.: В 7 т. – М., 1963. – Т. 7.
Балахонов В. Роллан и его время. – Ленинград, 1972.

Тема 7.

СМІХОВА КУЛЬТУРА ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ. ДИСКУРС АНТИУТОПІЇ В ЛІТЕРАТУРІ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Історичний екскурс у поняття «сміхова культура». Зв'язок сміхової культури ХХ ст. зі світовідчуттям людини: сміх як форма виживання людини в ХХ ст. Нарис життя і творчості **Ярослава Гашека**. Поняття «празької іронії» як особливого способу існування в умовах пригнічення особистості, самозахисту «маленької людини». Особливості сміхової культури першої половини ХХ ст. і її відображення в романі Я.Гашека «Пригоди бравого вояка Швейка». Форми сміху в романі Я.Гашека «Пригоди бравого вояка Швейка». Проблема влади і «маленької людини» в романі. Фольклорна основа образу солдата Швейка. Особливості архітекτονіки роману. Сатирична діалогія **Іллі Ільфа** та **Євгена Петрова** «12 стільців» і «Золоте теля». Герой-авантюрист у химерному радянському світі 1930-х років. Особливості стилістики прози І. Ільфа і Є. Петрова.

Література і науково-технічний прогрес. Два підходи до науково-технічного прогресу в культурології і в літературі: 1) виправдання його (утопічність такого ідеалу і його відображення в творі Е.Беллами «Через сто років» і А. де Сент-Екзюпері «Планета людей»); 2) заперечення позитивної ролі розвитку техніки. Поняття «людина маси» в сучасній культурології, зв'язок його появи з розвитком техніки. Розвиток науково-фантастичної літератури, її функції: підготовка людини до змін, які несе НТП; сатира – попередження про зло, що несе техніка; розвага читача.

Антиутопія як особливий метажанр, його ознаки. Антиутопія як твір-попередження; сатиричне руйнування утопії. Типологія антиутопій: антикомуністичні (Дж.Оруелл, Е.Берджес); антитехнократичні (О.Хакслі, Р.Нокс). Творчість Є.Зам'ятіна, Дж.Оруелла, О.Хакслі.

Література:

Шестаков В. Социальная антиутопия Олдоса Хаксли – миф и реальность // Новый мир. – 1969. – №7.

Зверев А. Когда пробьет последний час природы: Антиутопия XX века // Вопросы литературы. – 1989. – №1.

Николенко О. От утопии к антиутопии. О творчестве А.Платонова и М.Булгакова. – Полтава, 1994.

Бабенко Н. Достоїнства і вади маски ідіота. Емоційна насиченість роману Я.Гашека / Н. Бабенко // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2002. – №6. – С. 45 – 52.

Востокова С. Ярослав Гашек. Критико-биограф. очерк / С. Востокова. – М., 1964.

Никольский С. Образ Йозефа Швейка, его генезис и место в ряду мировых образов / С. Никольский // Славянские литературы / Материалы XI международного съезда славистов. – М., 1993.

Плаксюк І. Не дурість Швейка, а глупота влади (вивч. роману Я.Гашека) / І. Плаксюк // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2000. – №6. – С. 21 – 23.

Федець Ю.І. Проза Богумила Грабала в контексті «празької школи» / Юлія Федець : автореф. дис. ... на здоб. наук. ступ. канд. філол. наук за спец. 10. 01. 03 – література слов'янських народів. – К., 2005.

Шубин Г. Я.Гашек / Г. Шубин. – М., 1982.

Шевчук В. Ярослав Гашек. Життя і творчість / В. Шевчук. – К., 1965.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
МОДУЛЬ 1. СПЕЦИФІКА ВИРАЖЕННЯ ХУДОЖНЬОЇ СВІДОМОСТІ В ПОЕЗІЇ І ДРАМАТУРГІЇ МОДЕРНІЗМУ			
Тема 1. Творчість Р.Кіплінга як авторський варіант неоромантичної лірики. Новаторство форми і змісту.	Перевірка конспектів	5	II-III
Тема 2. Проблема людини і її відображення в драматургії першої половини ХХ ст. Театр Л.Піранделло. Нова концепція “народного театру” Р.Роллана. Драматургія Ж.Ануя. Театр екзистенціалізму Ж.-П.Сартра і А.Камю.	Перевірка конспектів, усне опитування	5	III- IV
МОДУЛЬ 2. ЗНАКОВІ ЯВИЩА ЗАРУБІЖНОЇ ПРОЗИ МОДЕРНІЗМУ			
Тема 3. Проблематика і поетика літератури “втраченого покоління”. Новаторство А.Барбюса. Антивоєнні романи Е.М.Ремарка. Сатирична спрямованість антивоєнних романів Р.Олдінгтона. Проблематика “втраченого покоління” в житті і творчості Е.Хемінгуея. Ф.С.Фіцджеральд як представник літератури “втраченого покоління”	Перевірка конспектів, усне опитування	5	IV- V
Тема 4. Доля реалізму в літературі раннього реалізму. Натуралізм Е.Золя. Новаторство в експериментальному романі. Стил ь письменника. Новий вікторіанський роман у творчості Т. Гарді. Міфопоетика прози письменника. Трансформація жанру новели у творчості О.Генрі.	Перевірка конспектів, тестова робота в ЕНК	5	V- VI
Тема 5. Проблематика і поетика літератури “втраченого покоління”. Новаторство А.Барбюса. Антивоєнні романи Е.М.Ремарка. Сатирична спрямованість антивоєнних романів Р.Олдінгтона. Проблематика “втраченого покоління” в житті і творчості Е.Хемінгуея. Ф.С.Фіцджеральд як представник літератури “втраченого покоління”	Перевірка конспектів, тестова робота в ЕНК	5	VI- VII
Тема 6. Трансформація традицій реалізму в літературі першої половини ХХ ст. Французький роман-річка. Американська реалістична проза. Російська проза першої половини ХХ ст.	Перевірка конспектів, усне опитування	5	VII- VIII
Тема 7. Сміхова культура першої половини ХХ ст. Дискурс утопії і антиутопії в літературі першої половини ХХ. Екскурс в історію сміхової культури. Творчість Я.Гашека. Захисна функція	Перевірка конспектів, усне опитування	5	VIII-XI

<p>сміху. Особливості сатиричної діалогії І.Льфа і Є.Петрова.</p> <p>Жанрові характеристики метажанру антиутопії.</p> <p>Типологія антиутопій. НТП і його відображення в літературі.</p>			
Всього:		35 б.	28 год.

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Модульна контрольна робота – форма підсумкового контролю здобутих знань і вмінь кожного зі змістових модулів курсу «Історія зарубіжної літератури». Її виконання – це, зазвичай, логічне завершення лекційного та семінарського курсів, перевірки засвоєння тем на самостійне опрацювання, останній етап роботи перед іспитом.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі упродовж одного заняття (80 хв.). Кожен зі студентів отримує окремий варіант контрольного завдання, що містить три питання: два питання історико-теоретичного і одне – компетентнісного характеру. Максимальна кількість отриманих балів за кожно – 25 (всього 50 балів).

У разі відсутності студента на занятті з поважної причини можливість написати модульну контрольну роботу надається на індивідуальній консультації.

МОДУЛЬНА №1.

Варіант 1.

1. Визначити характерні риси поетичного стилю П. Верлена.
2. Довести, що п'єса А. Чехова "Вишневий сад" – зразок "нової драми".

Варіант 2.

1. Визначити характерні риси поетичного стилю А. Рембо.
2. Довести, що п'єса Шоу "Пігмаліон" – зразок "нової драми".

Варіант 3.

1. Визначити характерні риси поетичного стилю Ш. Бодлера.
2. Довести, що п'єса Г. Ібсена "Ляльковий дім" – зразок "нової драми".

Варіант 4.

1. Визначити характерні риси поезії французьких символістів.
2. Довести, що п'єса Г. Гауптмана "Затонулий дзвін" – зразок "нової драми".

Варіант 5.

1. Визначити характерні риси поезії російських символістів.
2. Довести, що п'єса М. Метерлінк "Синій птах" – зразок "нової драми".

Варіант 6.

1. З'ясувати специфіку американського варіанту імпресіонізму (на прикладі творчості Г.Джеймса)
2. Означити шляхи пошуки нового героя в пригодницько-психологічній англійській прозі порубіжжя (Стівенсон, Конан Дойл, Конрад)

Варіант 7.

1. Означити шляхи пошуки нового героя в пригодницько-психологічній англійській прозі порубіжжя (Стівенсон, Конан Дойл, Конрад)
2. Схарактеризувати творчість Е.Золя в контексті натуралізму. Визначити проблематику й художні особливості роману Е.Золя “Жерміналь”

Варіант 8.

1. Суть специфіки розкриття теми науково-технічного прогресу і долі вченого в буржуазному суспільстві у творчості Г.Уеллса
2. Пояснити суть синтезу психологічного аналізу й пригодницького сюжету в прозі Дж.Конрада

Варіант 9.

1. Проаналізувати роман О.Уайлда “Портрет Доріана Грея”, його філософсько-естетичну проблематику і поетику
2. Визначити особливості розвитку анімалістичної теми в «Книзі джунглів». Художня полеміка Г.Уеллса і Д. Лондона з Кіплінгом

Варіант 10.

1. Схарактеризувати імпресіонізм як течію літератури порубіжжя. Означити місце творчості К.Гамсуна
2. Схарактеризувати неоромантичні тенденції роману “Пригоди Тома Соєра...” Марка Твена

МОДУЛЬНА №2.

Варіант 1.

1. Схарактеризувати зарубіжну літературу першої половини ХХ століття як культурно-історичний феномен.
2. Означити “авангардистські” прояви зрілого модернізму, їх взаємопроникнення в літературі й мистецтві.
3. Проаналізувати творчість Г.Аполлінера з погляду теорії і практики оновлення свідомості.
4. Схарактеризувати новаторство і особливості стилю Г. Аполлінера.
5. Проаналізувати збірку Г.Аполлінера “Алкоголі”.
6. Проілюструвати, що самотність і відчуження – наскрізні мотиви лірики Р.М.Рільке.
7. Визначити суть реконструкції міфічних мотивів у поезії Р.М.Рільке. Бог і Людина в “Сонетах до Орфея”.
8. Розкрити специфіку інтерпретації тем долі сучасної людини і долі культури в творчості Т.С.Еліота.
9. Проаналізувати поему Т.С.Еліота “Безплідна земля”.
10. Розкрити сутність літературознавчих ідей Т.С.Еліота (розуміння традиції, теорія “деперсоналізованої поезії”, критика як різновид мистецтва).
11. Довести зв'язок лірики Ф.Г.Лорки з символізмом і сюрреалізмом.
12. Поняття “дух дуенде” в ліриці Ф.Г. Лорки. Роль міфопоетики у його творчості.
13. Специфіка відображення проблеми людини в драматургії першої половини ХХ ст.
14. З'ясувати специфіку категорії трагічного в драматургії Ф.Г.Лорки.
15. Проаналізувати поетику і проблематику драми “Криваве весілля” Ф.Г.Лорки.
16. Сформулювати основні положення теорії “епічного театру”.
17. Нова концепція “народного театру” Р.Роллана.

18. Проаналізувати поетику і проблематику драми Б.Брехта “Матінка Кураж...”.
19. Проаналізувати поетику і проблематику драми Б.Брехта “Життя Галлілея”.
20. Означити ідейну та художню своєрідність драматургії Л.Піранделло.
21. Визначити роль античних джерел у драмах Ж.Ануя “Медея”, “Антигона”.
22. Театр А. Камю. Визначити роль драматичного твору в структурі циклів А.Камю.
23. Проаналізувати поетику і проблематику драми А.Камю “Каллігула”.
24. Драматургія Ж.-П. Сартра і її зв'язок з філософією екзистенціалізму.
25. Схарактеризувати роль міфу в структурі драми Ж.-П. Сартра “Мухи”.

Варіант №2.

1. З'ясувати автобіографічний і культурологічний зміст есе Дж. Джойса “Джакомо”.
2. Схарактеризувати авторську модель світу і людини крізь призму міфології в романі Дж.Джойса “Улісс”.
3. Схарактеризувати нові принципи та прийоми виразності в романі Дж.Джойса “Улісс”.
4. Схарактеризувати творчість Ф. Кафки у світлі експресіонізму.
5. Визначити особливості кафкіанського героя (на прикладі творів).
6. Сформулювати проблемно-тематичний комплекс літератури “втраченого покоління”.
7. Схарактеризувати роль спадщини Е.М.Ремарка в традиції “втраченого покоління”.
8. Визначити художню своєрідність втілення проблематики “втраченого покоління» у прозі Р.Олдінгтона.
9. Схарактеризувати типового героя прози Е.Хемінгуея у світлі традиції літератури “втраченого покоління”.
10. Схарактеризувати проблематику і поетику роману Т. Манна “Чарівна гора” з погляду характерології інтелектуального роману.
11. Схарактеризувати роман Г.Гессе “Тра в бісер» як зразок інтелектуального роману.
12. Художнє втілення концепції трьох світів у романі М. Булгакова “Майстер і Маргарита”. Довести приналежність роману “Майстер і Маргарита” до жанру інтелектуального роману.
13. Проаналізувати нові варіанти втечі в романі С.Моема “Місяць і мідяки”.
14. Визначити новаторство теми й художньої форми роману Д.Стейнбека “Трона гніву”.
15. Довести синтез історичної, соціальної і любовної лінії в “Тихому Доні” М. Шолохова.
16. Схарактеризувати жанрові ознаки роману-річки (на прикладі роману “Жан-Крістоф” Р.Роллана).
17. Визначити роль “Міфу про Сізіфа” А.Камю у формуванні екзистенціальної літератури.
18. Схарактеризувати проблематику і поетику роману А.Камю “Чума”.
19. Особливості вираження екзистенціального світовідчуття в оповідання Ж.-П.Сартра “Стіна”. Розкрити “взаємини” світовідчуття екзистенціалізму з ідеологією тоталітаризму (на прикладі творів А.Камю і Ж.-П.Сартра).
20. Схарактеризувати поняття “празька іронія” (на прикладі творчості Я.Гашека). Проаналізувати форми сміху в романі Я.Гашека “Пригоди бравого вояка Швейка”.
21. Визначити проблематику і особливості стилю прози Ільфа і Петрова.
22. Довести правомірність аналізу творчості Ф.С.Фіцджеральда в контексті літератури “втраченого покоління”.

23. Проаналізувати проблематику й поетику роману Т.Драйзера “Американська трагедія”.
24. Визначити характерні риси метажанру антиутопії (на прикладі творів О.Хакслі, Дж. Оруелла, Є.Зам'ятіна).
25. Проаналізувати проблематику роману О.Хакслі “Новий прекрасний світ” у світлі метажанру антиутопії.

ФОРМИ ПРОВЕДЕННЯ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Якісний рівень знань майбутнього професійного філолога визначає вміння володіння Словом і в письмовій формі, і в усній. У процесі вивчення курсу «Історія зарубіжної літератури» (кінець XIX – перша половина XX століття) студенти вже виконали значну частину завдань у письмовій формі, як-от: тестові та письмові завдання для тем на самостійне опрацювання, стислий переказ змісту прочитаних творів у читацькому щоденнику. Кожен із цих видів робіт перевірений і у форматі ЕНК, і особисто викладачем.

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

- 1) Основні напрями європейського модернізму, їх естетичні програми і представники. Філософсько-естетична думка кінця XIX - початку XX ст. і художня практика модернізму.
- 2) Творчість Ш.Бодлера – предтечі французького символізму. Криза культури і французька поезія символізму. Творчість П.Верлена.
- 3) Трагедія життя і творчості А.Рембо. Аналіз поезій А.Рембо “П’яний корабель”, “Голосівки”.
- 4) Символістська драма, її ознаки і художні знахідки (Г.Гауптман, М.Метерлінк).
- 5) Натуралізм як літературний напрям і творчий метод. Творчість Е.Золя у контексті натуралізму. Проблематика і художні особливості роману Е.Золя “Жерміналь”. Новаторство Е.Золя в жанрі роману.
- 6) Роман Мопассана “Милий друг” (“Життя”): проблематика, художні особливості. Новелістика Мопассана. Тематичні групи новел.
- 7) Поєднання неоромантичної і реалістичної естетики в драмі Г.Ібсена “Пер Гюнт”. Особливості інтерпретації фаустіанських мотивів у драмі. Проблематика і художні особливості драми Г.Ібсена “Ляльковий дім”.
- 8) М.Метерлінк: від “драми мовчання” до символістської драми. Драма-феєрія “Синій птах”: проблематика, поетика, особливості жанру.
- 9) Драматургія Г.Гауптмана.
- 10) Проблематика і поетика драматургії А.Чехова.
- 11) Проблематика новелістики Т.Манна (“Смерть у Венеції”, “Тоніо Крегер”, “Трістан”). “Смерть у Венеції” Т.Манна як модерністська новела.
- 12) Американський неоромантизм і його різновиди. Неоромантичні тенденції роману “Пригоди Тома Сойєра...” Марка Твена.
- 13) Автобіографічні риси роману Джека Лондона “Мартін Іден”. Розкриття в романі теми митця і мистецтва у сучасному суспільстві. Проблематика і поетика роману Джека Лондона “Морський вовк”.
- 14) Американський імпресіонізм. Особливості творчості Г.Джеймса.
- 15) Тематичний діапазон новел О.Генрі.
- 16) “Нова драма” Б. Шоу. Зміст і проблематика драми Б.Шоу “Дім, де розбиваються серця”. Інтерпретація античного міфу в драмі Б.Шоу “Пігмаліон”.
- 17) Трансформація традицій реалізму в прозі Т.Гарді.
- 18) Англійський неоромантизм, його особливості. Пошуки нового героя в пригодницько-психологічній англійській прозі порубіжжя (Стівенсон, Конан Дойл, Конрад). Тема двійництва у творі “Дивна історія доктора Джекіла і містера Хайда” Р.Л.Стівенсона.
- 19) Розвиток традицій детективної новели в творчості А.Конан Дойла. Синтез психологічного аналізу й пригодницького сюжету в прозі Дж.Конрада.
- 20) Специфіка розкриття теми науково-технічного прогресу і долі вченого в буржуазному суспільстві у творчості Г.Веллса. Аналіз роману Г.Веллса (за вибором студента) у контексті англійського неоромантизму.

- 21) Естетизм О.Вайльда. Краса і Добро у його творчості (аналіз казок)
- 22) Роман О.Вайльда "Портрет Доріана Грея". Філософсько-естетична проблематика і поетика твору.
- 23) Поезія Р.Кіплінга: проблематика, поетика, специфіка ліричного героя. «Книга джунглів» Р.Кіплінга і англійський неоромантизм.
- 24) Імпресіонізм, його характерні ознаки. Роман Кнута Гамсуна "Пан" (або "Голод") з позиції імпресіонізму. Риси неоромантизму в прозі Кнута Гамсуна.
- 25) Специфіка літературного процесу першої половини ХХ століття: фактори формування, течії, тенденції.
- 26) Г.Аполлінер – новатор європейської поезії. Сюрреалізм Г.Аполлінера як теорія і практика оновлення свідомості. Поетика і проблематика збірок Г.Аполлінера "Бестіарій", "Алкоголі" і "Каліграми".
- 27) Основні положення теоретичних праць Т.С.Еліота. Проблема Бога й гуманізму у його творчості. Проблематика і поетика поем Т.С.Еліота "Порожні люди" і "Безплідна земля". Культурологічний зміст і міфотворчість поеми "Чотири квартири".
- 28) Поезія Ф.Гарсія Лорки і поетична свідомість першої половини ХХ ст. Провідні мотиви творчості поета.
- 29) Творчість Р.М.Рільке. Провідні мотиви поезії. Слов'янська тема в творчості Р.М.Рільке. Проблематика і поетика "Дуїнезьких елегій" і "Сонетів до Орфея" Рільке.
- 30) Драматургія Ф.Г.Лорки. Дух "дуенде" в трагедії Ф.Гарсія Лорки "Криваве весілля".
- 31) Проблема людини ХХ ст. і її відображення в театрі Б.Брехта. Концепція "епічного театру", її суть. Аналіз драми Б.Брехта "Матінка Кураж і її діти" (або "Добра людина із Сезуаня" чи "Життя Галілея") як втілення теорії "епічного театру".
- 32) Особливості драматургії Л. Піранделло.
- 33) "Прекрасний новий світ" О.Хакслі в контексті традиції метажанру антиутопії.
- 34) Античні джерела і проблематика драм Ж.Ануя ("Антигона", "Медея").
- 35) Експресіонізм. Характерологія і художньо-стильові особливості. Романи Ф.Кафки і література експресіонізму. Новела Ф.Кафки "Перетворення" в контексті творчості письменника і літератури експресіонізму.
- 36) Людина і світ після Першої світової війни. Творчість письменників "втраченого покоління" (загальний огляд). Антивоєнні романи Е.М.Ремарка і проблема "втраченого покоління". Аналіз роману "Три товариші".
- 37) Інтелектуальний роман: виникнення, характерологія. Інтелектуальна проза Г.Гессе. Аналіз роману "Гра в бісер". Або: роман Т.Манна "Чарівна гора" як зразок інтелектуального роману.
- 38) Роман М.Булгакова "Майстер і Маргарита": проблематика, своєрідність композиції, художня структура роману. Ідейно-художнє навантаження образів Майстра і Маргарити в однойменному романі М.Булгакова.
- 39) Особливості сміхової культури першої половини ХХ століття. Захисна функція сміху. Відображення особливостей сміхової культури ХХ століття в романі Я.Гашека "Пригоди бравого вояка Швейка". Образ солдата Швейка: походження, зв'язок з традицією, роль у романі.
- 40) Нове і традиційне в романі С.Моема "Місяць і мідяки" (або "Театр"). Художньо-стильові особливості творчого методу С.Моема.
- 41) Новелістика С.Цвейга: проблематика і поетика.
- 42) Роман А.Камю "Сторонній" у контексті екзистенціалізму. "Нульовий градус" письма А. Камю. Роман А.Камю "Чума" як екзистенціалістський роман-парабола. Творчість Ж.-П.Сартра і література екзистенціалізму.
- 43) Людина і світ у драматургії екзистенціалізму ("Калігулла" А.Камю і "Мухи" Ж.-П.Сартра).
- 44) Психологічне есе "Джакомо" Дж.Джойса: проблематика і поетика. Роман Дж.Джойса "Улісс": проблематика і поетика.

- 45) Специфіка прози В.Фолкнера. Проблематика Півдня в романі “Галас і лють”.
- 46) Соціальна і моральна проблематика роману Д.Стейнбека “Грона гніву”. Символіка назви.
- 47) Сатира О.Хакслі у романі-антиутопії “Прекрасний новий світ”
- 48) Історична, соціальна й любовна теми в романі-епопеї М.Шолохова “Тихий Дон”. Система образів, своєрідність поетики роману “Тихий Дон” М.Шолохова. Дискусія про проблему авторства роману.
- 49) Руйнування євроцентризму в світовій літературі першої половини XX ст. Особливості латиноамериканської прози.
- 50) Новелістика Х.Л.Борхеса: проблематика і стильові особливості.

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ “ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (КІНЕЦЬ ХІХ – 1 ПОЛ. ХХ СТОЛІТТЯ)”

Загальний обсяг: 60 навч. годин: лекційних – 14, семінарських - 14, самостійна робота – 28, МКР – 4 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI		
Модулі	Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2									
Назва модуля	60			139									
Кількість балів за модуль													
Лекції	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Дати													
Теми лекцій	Вступ до літератури модернізму. (1)	Поетизація модернізму (1).	Нова драма: теорія і практика. (1)	Поетична свідомість доби: постаті, XX ст.:	модерністський роман,	Інтелектуальний роман. (1)	Література експресіонізму та екзистенціалізму						
Теми семінарських занять		«Синій птах», Г.Ібсен «Ляльковий дім» «Матінка Кураж», «Життя Галілея», «Добра	Дж.Лондон «Морський вовк» (11 б.)	К.Гамсун «Пан» (11 б.)	М.Булгаков «Майстер і Маргарита» (11 б.)	А.Камо «Чума» (11 б.)	Е.М.Ремарк «Три товариші» (11 б.)						
Самостійна робота	Самостійна робота 35 балів												
	читацькі щоденники – 30 балів												
Види поточного контролю	МКР 50 балів												

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

СПИСОК ОBOB'ЯЗKOBИХ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ

Поезія:

Верлен Поль. Із зб. “Сатурналії”. Із зб. “Добра пісня” (“Романси”, ”Бельгійський цикл”), Із зб. “Мудрість”.

Рембо Артюр. “Паризька оргія”, “П’яний корабель”, “Голосні”.

Кіплінг Дж.Р. Поезії. (“Якщо”,

Аполлінер Гійом. Поезії (“Пісня нелюбого”, “Зона”), зі зб. “Бестіарій”, зі зб. “Алкоголі”, “Каліграми»

Еліот Томас Стернз. Поеми “Безплідна земля”, “Порожні люди”, “Пісні Альфреда Пруффрака”)

Рільке Еріх Марія “Дуїнезькі елегії”, “Сонети до Орфея” та ін.

Лорка Федеріко Гарсія. Поезія.

Драматургія:

Метерлінк Моріс. “Синій птах” або **Гауптман** Герхард. “Затоплений дзвін”.

Чехов Антон. На вибір: “Вишневий сад”, “Дядя Ваня”, “Три сестри”.

Ібсен Генрік. “Ляльковий дім”.

Шоу Дж. Б. “Дім, де розбиваються серця”, “Пігмаліон”.

Лорка Федеріко Гарсія. “Криваве весілля”

Брехт Бертольт. “Матінка Кураж і її діти”, “Добра людина із Сезуаня”, “Життя Галілея”

Ануї Жан “Антигона” (або “Медея”), “Жайворонок”

Камю Альбер. “Калігула” або **Сартр** Жан-Поль. “Мухи”.

Проза:

Манн Томас. Новели (“Тоніо Крегер”, “Смерть у Венеції”, “Трістан”), роман «Чарівна гора».

Мопассан де Гі. Новели (“Пампушка”, “ ”, “Мадемуазель Фіфі”, “Два приятелі”, “Дуель”, ”Мій дядько Жюль”, “Диявол”, “Батьковбивця”). Романи “Життя” або “Милий друг”.

Гамсун Кнут. “Пан”.

Гарді Томас. “Тесс із роду д’Ербервіллів”.

На вибір: **Стівенсон** Р.Л. “Острів скарбів”, або **Дойл** Конан А. Оповідання про Шерлока Холмса.

Веллс Г.Дж. Один твір за вибором: “Острів доктора Моро”, “Машина часу”, “Людина-невидимка”.

Кіплінг Дж.Р. “Книга джунглів”.

Конрад Джозеф. “Серце півми”.

Вайлд Оскар. “Портрет Доріана Грея”, Казки (“Щасливий принц”, “Зоряний хлопчик”, “Молодий король”).

Лондон Джек “Морський вовк”, ”Мартін Іден”.

Твен Марк. “Пригоди Тома Сойєра і Гекльбері Фінна”, “Принц і жебрак”

О. Генрі. Новели “Дари волхвів”, “Останній листок”, “Дороги, які ми вибираємо”.

Драйзер Теодор. “Сестра Керрі”, «Американська трагедія».

Джойс Джеймс. “Улісс”, “Джакомо”

Кафка Франц. “Перетворення”. “Процес”

Булгаков Михайло. “Майстер і Маргарита”

На вибір: **Камю** Альбер “Чума”, “Сторонній”, або **Сартр** Жан-Поль “Нудота”, “Мур (Стіна)”

На вибір: **Олдінгтон** Р. “Смерть героя” або **Хемінгуей** Е. “По кому подзвін”, “Фієста” або **Ремарк** Е. М. “Три товариші” або **Фіцджеральд** Ф.С. “Великий Гетсбі”

На вибір: **Стейнбек** Джон. “Про мишей і людей”, “Грона гніву” (або “На схід від раю”) або **Фолкнер** Вільям. “Галас і лютть”, або **Теодор Драйзер** «Американська трагедія».

Моем Сомерсет. “Місяць і мідяки”

На вибір: **Хакслі** Олдос “Новий прекрасний світ”, або **Оруелл** Дж. “1984” чи “Звіроферма”, або **Замятін** Є. ”Ми”

Борхес Х. Л. “Вавилонська бібліотека”, “Алеф”, “П’єр Менар, автор «Дон Кіхота»”

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

ПІДРУЧНИКИ, ПОСІБНИКИ І ХРЕСТОМАТІЇ

- Дербеньова Л. В. Історія зарубіжної літератури кінця XIX - початку XX ст. : конспект лекцій / Л. В. Дербеньова. - Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2004. - 65 с.
- Історія зарубіжної літератури XX ст. / За ред. В.І.Кузьменка. - К. : Академія, 2010; 2012.
- История зарубежной литературы XX века / Под ред. Л.Г.Андреева. - М., 1998. 2-е вид. - 2000.
- Дудова Л.В., Михальская Н.П., Трыков В.П. Модернизм в зарубежной литературе. - М., 1998 (2000, 2001, 2002).
- Зарубіжна література XX століття /За ред. О.М. Ніколенко, Н.В. Хоменко, Т.М. Конєвої. - К. : Академія, 1998. - 320 с.
- Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. - Тернопіль, 2005.
- Зарубежная литература XX века: Учебник для вузов / Л. Г. Андреев, А. В. Карельский, Н. С. Павлова и др. Под ред. Л. Г. Андреева. - 2-е изд., испр. и доп. - М. : Высш. шк., 2003.
- Гальчук О.В. Історія зарубіжної літератури першої половини XX століття: Практикум. - К. : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. - 420 с.
- Западное литературоведение XX века. Энциклопедия. - М.: Intrada, 2004. - 560с.
- Толмачев В.М. История зарубежной литературы XX в. - М.: Academia, 2003.
- История зарубежного театра. Театр Европы и США XIX - XX вв. ч. 2. - М., 1972.
- История всемирной литературы: В 9 т. - М., 1983 - 1994. - Т.8, 9.

ДОДАТКОВА ЛІТЕРАТУРА

- Затонский Д. Модернизм и постмодернизм. - Х., 2000.
- Белий А. Символизм как миропонимание. - М., 1994.
- Бердяев Н. Кризис искусства. - М., 1990.
- Затонский Д. Искусство романа и XX век. - М., 1973.
- Зингерман Б. Очерки истории драмы XX века. - М., 1979.
- Карельский А. От героя к человеку: Два века западноевропейской литературы. - М., 1990.
- Наливайко Д. Искусство: Направления, течения, стили. - К., 1985.
- Цвейг С. Вчерашний мир: Воспоминание европейца. - М., 1991.
- Мотылева Т. Ромен Роллан. - М., 1969.
- Андреев Л. Сто лет бельгийской литературы. - М., 1976.
- Шкунаева И. Бельгийская драма от Метерлинка до наших дней: Очерки. - М., 1973.
- Дирзен И. Эпическое искусство Томаса Манна: Мировоззрение и жизнь. - М., 1981.
- Кургинян М. Романы Томаса Манна: Формы и метод. - М., 1975.
- Павлова Н. Типология немецкого романа: 1900 - 1945. - М., 1982.
- Федоров А. Томас Манн: Время шедевров. - М., 1981.
- Березина А. Поэзия и проза молодого Рильке. - Л., 1985.
- Затонский Д. Австрийская литература XX столетия. - М., 1985.
- Молодцова М. Луиджи Пиранделло. - Л., 1982.
- Бушуева С. Полвека итальянского театра. 1880 - 1930. - Л., 1970.
- Засурский Я. Теодор Драйзер. - М., 1977.
- Старцев А. От Уитмена до Хемингуэя. - М., 1972.
- Аллен У. Традиция и мечта. - М., 1970.
- Гарин И. Пророки и поэты: В 5 т. - М., 1992 - 1995. - Т. 2.
- Моруа А. Литературные портреты. - М., 1970.
- Неусторев В. Литература скандинавских стран. - М., 1980.

- Адмони В., Сильман В. Томас Манн: Очерк творчества. – Л., 1960.
 Кашкин И Эрнест Хемингуэй. – М., 1966.
 Грибанов Б. Хемингуэй. – М., 1970.
 Проблемы литературы США XX века. – М., 1970.

9. ДОДАТКОВІ РЕСУРСИ

ЕЛЕКТРОННІ НАВЧАЛЬНІ КУРСИ

«Історія зарубіжної літератури кінця XIX – початку XX століття» (укладач Гальчук О.В.)
<http://elearning.kubg.edu.ua/course/editsection.php?id=18992&sr=0>

«Історія зарубіжної літератури першої половини XX століття» (укладач Гальчук О.В.)
<http://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=6703>

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

Енциклопедія літературних напрямів і стилів // www.ukrlib.com.ua/encycl/techii/
 Зарубіжна література кінця XIX – початку XX століття // b-ko.com/book_102_glava_5_ZARUBIZHALITER.html

Вашенко Ю.А., Мурадова І.Р. Історія зарубіжної літератури кінця XIX – початку XX століть: Навчальний посібник. – Харків, 2013. – 188 с. // <http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2014-01-30/Vashenko.pdf>

Декаданс, ранній і зрілий модернізм // Електронний ресурс: <http://studcon.org/dekadans-ranniy-i-zrilyu-modernizm>

М.Веллер Леція проекту «Кафедра літератури» // Електронний ресурс: <https://www.youtube.com/watch?v=Wm1BW2K3FO0>

Символізм

Символізм і його роль в культурі новітнього часу // Електронний ресурс: ua-referat.com/Символізм_і_його_роль_в_культурі_новітнього_часу

Символізм і символісти // Електронний ресурс: slova.org.ru/n/simvolizm

Серебряный век русской поэзии // Електронний ресурс: <https://www.youtube.com/watch?v=M02XCifFUSU>

До творчості Г.Ібсена, Кнута Гамсуна

Творчість Б.Шоу // edufuture.biz/index.php?title=Джордж_Бернард_ШОУ...і_творчий_шлях..

Леонова Е.А. Литературы скандинавских стран (конец XIX – начало XX вв.) // Електронний ресурс: <http://sochinenie.blogspot.com/2014/01/ix-ix.html>

Імпресіонізм

Імпресіонізм: Енциклопедія літературних напрямів і стилів // www.ukrlib.com.ua/encycl/techii/printout.php?number=9

Імпресіонізм // https://www.youtube.com/watch?v=_cYntIHofRM

Імпресіонізм: лекція українського мистецтвознавця Володимира Освйчука // <https://www.youtube.com/watch?v=Vp8S675xFgA>

Кнут Гамсун Пан // <https://www.youtube.com/watch?v=zoX5NffTR3g>

Натуралізм у європейській культурі // osvita.ua > Вища освіта > Реферати > Культура

Еміль Золя // <https://www.youtube.com/watch?v=YwH3zOZVIA4>

Т.Манн <https://www.youtube.com/watch?v=9KhflceszsQ>

Художній аналіз новели Т.Манна «Смерть у Венеції» // shpargalochka.net/smert-u-venetsiji-hudozhnij-analiz-novely-tomasa-manna/

Естетизм // http://pidruchniki.com/10810806/literatura/estetizm_uaylda

Вайльд // tvkultura.ru/video/show/brand_id/21985/episode.../1087650/

«Уайльд» (1997) // tfilm.club/5123-uayld.html

Неоромантизм // <https://uk.wiktionary.org/wiki/неоромантизм>

Яценко Т. Неоромантизм як стильова течія модернізму // irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?...2...

Стівенсон «Острів скарбів» // <https://www.youtube.com/watch?v=mV57YnqCJgY>

Пригодій С. Генрі Джеймс // <http://studik.net/evolyuciya-tvorchosti/>

«Крила голубки» (фільм за мотивами однойменного роману Г.Джеймса) // <https://movies.okko.tv/movie/the-wings-of-the-dove>

Старцев А. Марк Твен и Америка // www.uspoetry.ru/books/8

Марк Твен // <https://www.youtube.com/watch?v=GsvFHgrDLjI>

Джек Лондон // <https://www.youtube.com/watch?v=4d1KCivLF38>

Джек Лондон. Жага до життя // www.ukrlib.com.ua > ... > Д (ім'я) > Джек Лондон > Жага до Життя